

Atvinnuveganefnd Alþingis
Jón Gunnarsson, formaður
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 12. ágúst 2016

Efni: Skýrsla um aðferðir við úthlutun tollkvóta á landbúnaðarvörum samkvæmt alþjóðlegum samningum

Félag atvinnurekenda kynnti í dag hjálagða skýrslu um aðferðir við úthlutun tollkvóta á landbúnaðarvörum fyrir utanríkismálanefnd Alþingis, í tengslum við umræður um tollasamning Íslands og Evrópusambandsins, sem bíður staðfestingar þingsins.

Því er haldið fram að markmið þessara tollkvóta sé að stuðla að viðskiptum á milli landa með hag neytenda að leiðarljósi. Að heimila innflutning á engum eða lægri tollum vinnur að því markmiði, en að taka á sama tíma gjald fyrir þennan innflutning vinnur gegn því. Af þeiri ástæðu verður að teljast óskiljanlegt að stefnt sé að því að fella niður eina tegund gjalda og innheimta aðra. Í stað þess að greiða skatta í ríkissjóð kaupa innflytjendur sér skattfrelsi hjá ríkinu og greiða fyrir það í ríkissjóð verð sem nemur allt að skattinum sjálffum. Allt að einu er niðurstaðan sú sama. Slík sala á skattfrelsi verður á endanum lítið annað en sýndarmennska.

FA telur mjög hæpið að núverandi fyrirkomulag uppboðs á tollkvótum standist ákvæði í samningi Íslands og ESB, þar sem segir að samningsaðilar skuli „tryggja að ávinningnum, sem þeir veita hvor öðrum, verði ekki stefnt í hættu með öðrum takmarkandi innflutningsráðstöfunum.“ Sýnt hefur verið fram á að sífellt hækkandi útboðsgjald fyrir innflutningskvóta étur upp ávinning neytenda af tollfrelsinu og vinnur gegn markmiðum samninga um fríverzlun.

FA bendir jafnframt á að Hæstiréttur hefur nýverið dæmt útboðsgjaldið ólögmætt og ríkissjóður hefur þurft að endurgreiða innflytjendum háar fjárhæðir af þeim sökum. Að mati FA er fyrirkomulag úthlutunar tollkvóta áfram ólögmætt og viðbúið að innflutningsfyrirtæki haldi að óbreyttu áfram að sækja rétt sinn gagnvart dómstólum.

Það eru því gagnkvæmir hagsmunir innflytjenda búvöru, neytenda og ríkisins að fundið verði fyrirkomulag sem tryggir sanngjarna og hagkvæma úthlutun tollkvótanna. FA bað Þórólf Matthíasson hagfræðiprófessor og Örn Ágústsson hagfræðing að setja saman hjálagða skýrslu sem innlegg í umræður um hvernig megi finna slíka lausn.

Meðal niðurstaðna skýrslunnar er að langalgengast sé að aðildarríki WTO úthluti tollkvóta án endurgjalds. Noregur og Ísland eru helztu undantekningarnar frá þeirri reglu. Skýrsluhöfundar telja hæpið að framkvæmd útboðanna standist jafnræðisreglu því að ólíkir innflytjendur sömu vöru standi frammi fyrir ólíku kvótaverði. Núverandi aðferð við úthlutun tollkvóta auki mjög á óvissu og ógegnsæi á markaðnum og geti dregið úr líkum á að mögulegir innflytjendur búvöru leggi fram tilboð í tollkvóta.

Í lokakfla skýrslunnar eru settar fram hugmyndir að breyttu verklagi við úthlutun tollkvóta. Í fyrsta lagi væri hægt að úthluta innflutningskvótum til innflutningsaðila á grundvelli sögulegrar reynslu. Í öðru lagi mætti úthluta hluta kvótans á grundvelli sögulegrar reynslu en beita hlutkesti við að úthluta hluta hans. Í þriðja lagi mætti notast við uppboðsfyrirkomulag í stað hlutkestis. Í fjórða lagi væri hægt að binda úthlutun innflutningskvóta við skuldbindingu um að flytja inn sömu vörur á fullum tollum í ákveðnu magni (t.d. kíló fyrir kíló).

Skýrsluhöfundar segja að með uppboðum á tollkvóta sé unnið gegn markmiðum stofnsamkomulags WTO. „Þær aðferðir sem stungið er upp á í síðustu köflum þessarar skýrslu eru að mati höfunda meir í anda Marrakesh-samkomulagsins,” segir í lokaorðum skýrslunnar.

Félag atvinnurekenda og félagsmenn þess búa að mikilli reynslu af innflutningi búvöru og þekkja vel lagaumhverfið sem henni er búið. Félagið lýsir sig reiðubúið til samstarfs við Alþingi um hvernig megi koma fyrirkomulagi úthlutunar tollkvóta í betra og skynsamlegra horf.

Virðingarfyllst,

Ólafur Stephensen, framkvæmdastjóri FA

Fylgiskjal: Aðferðir við úthlutun tollkvóta á landbúnaðarvörum samkvæmt alþjóðlegum samningum, gallar og mögulegar úrbætur. Skýrsla samin að beiðni Félags atvinnurekenda, ágúst 2016.